

۵ گام برای شروع تفکر انتقادی

فردی که انتقادی می‌اندیشد قادر است پرسش‌های مناسب بپرسد و اطلاعات مربوط را جمع‌آوری کند. سپس با خلاقیت آن‌ها را دسته‌بندی کرده و با منطق و استدلال بیان کند؛ و در پایان به یک نتیجه قابل اطمینان درباره مسئله برسد.

تفکر انتقادی، عبارتی است که بیشتر دانشجویان را عصبی و نگران می‌کند اما به هر حال گذر زمان باعث می‌شود تا این موضوع را فراموش کنیم. ما فکر می‌کنیم که می‌توانیم انتقادی فکر کنیم، اما در اصل وقتی دانشگاه را رها می‌کنیم، توانایی مان برای استفاده از ایده‌های جدید کاهش می‌یابد به راه خودمان مشغول می‌شویم و راه‌های جدید برای تماشای دنیا را به روی خودمان می‌بندیم.

عصر ارتباطات تفکر انتقادی را هم مهم‌تر و هم سخت‌تر از قبل کرده است. اما این مهارت، پایه و اساس جوامع شهری آگاه محسوب می‌شود و باید پرورش داده شود. زمان آن رسیده است تا به مفاهیم پایه‌ای برگردیم.

چرا تفکر انتقادی مهم است؟

طبق گزارش World Economic Forum تفکر انتقادی جزء ۴ مهارت برتر سال ۲۰۱۵ محسوب شد. همچنین تحقیقات نشان می‌دهد که در سال ۲۰۲۰ جایگاه دوم را پس از مهارت حل مسئله به خود اختصاص خواهد داد. برای انجام این تحقیقات و ایجاد چنین نمودار مقایسه‌ای، این انجمن از سرپرستان بخش منابع انسانی و کارشناسان بخش استراتژی، پرسید که چه مهارتی ارزش بیشتری دارد. این‌ها نتیجه نظرات آدم‌های تصادفی از خیابان نیستند. اینها افراد تاثیرگذار اقتصاد جهانی هستند.

Top 10 skills

in 2020

1. Complex Problem Solving
2. Critical Thinking
3. Creativity
4. People Management
5. Coordinating with Others
6. Emotional Intelligence
7. Judgment and Decision Making
8. Service Orientation
9. Negotiation
10. Cognitive Flexibility

in 2015

1. Complex Problem Solving
2. Coordinating with Others
3. People Management
4. Critical Thinking
5. Negotiation
6. Quality Control
7. Service Orientation
8. Judgment and Decision Making
9. Active Listening
10. Creativity



Source: Future of Jobs Report, World Economic Forum

اگر نتیجه تحقیق این انجمن این است که تفکر انتقادی خیلی مهم است، پس حتما به آن اطمینان کنید و برای پیدا کردن شغل روی آن سرمایه گذاری کنید نه چیز دیگری.

اما تفکر انتقادی چیست؟ دپارتمان فلسفه دانشگاه هنگ کنگ یک تعریف بسیار کامل دارد، که بیان می دارد هر فردی که این مهارت را دارد حتما قادر به انجام ۶ کار زیر هست:

۱. درک ارتباطات منطقی بین ایده ها
۲. تشخیص، ایجاد و ارزیابی بحث ها
۳. تشخیص اشتباهات رایج و نا هماهنگی ها در استدلال
۴. حل کردن مسئله به طور سیستماتیک - علت و معلول
۵. تشخیص ارتباط و اهمیت ایده ها
۶. تاثیر بر روی اعتقادات و ارزش های هر فرد

این ۶ مورد به خوبی مشخص می کند که چرا تفکر انتقادی مهم است. این مهارت به توانایی حل مسئله، برقراری ارتباط، منطقی و مهارت های خلاقانه کمک می کند. که تمام این ها نه فقط برای تبدیل شدن به فردی موثر مهم است بلکه برای بقا در دنیای مدرن لازم است.

مدیریت اطلاعات

در عصر اطلاعات به طور دائم با انبوهی از داده ها سر و کار داریم. دسترسی دائم به اینترنت، ایده های جمعی و دسترسی دائمی به ایده های جدید بدین معناست که حجم زیادی از اطلاعاتی در اختیار دارید که می توانید آن ها را پردازش و درک کنید. و تفکر انتقادی در این راه کمک تان می کند.

بهتر است که تفکر انتقادی را راهی برای زندگی در نظر بگیرید تا یک مهارت. این نقل قولی از Gautama Buddha است که این منظور را روشن می سازد:

به هر چیزی که می شنوید، ساده اطمینان نکنید. به هر چیزی که گفته می شود و شایع است، ساده اطمینان نکنید. به هر چیزی که در کتاب مقدس نوشته شده است، ساده اطمینان نکنید. به گفته های بزرگترهائیتان و معلمین، ساده اطمینان نکنید. به هر چیز سنتی اکتفا نکنید، فقط برای اینکه سال هاست دارد اتفاق می افتد. اما بعد از مشاهده و تجزیه و تحلیل، زمانی که حس کردید همه چیز با منطق منطبق است و به نتیجه خوبی خواهید رسید، آن را بپذیرید.

تفکر انتقادی مسیری برای درستی است. در طول راه، کمک تان می کند تا با ایده های خلاقانه همگام شوید، مسائل مشکل را حل کنید و بین مفاهیم ارتباط برقرار نمایید. داشتن مهارت تفکر انتقادی، یک فرایند طولانی در مسیر زندگی است، اما می توانید آن را با به خاطر سپاری چند قانون ساده، آغاز کنید.

۱- به دنبال چرایی باشید

سوال اصلی در تفکر انتقادی "چرا" است. هر فردی ادعا می کند و شنونده اگر دارای تفکر انتقادی نباشد، ممکن است آن ادعا را به جای حقیقت بپذیرد. متفکران منتقد، دائم می پرسند چرا. چرا کاندید ریاست جمهوری شما بهتر است؟ چه فلسفه ای او را بهترین می کند؟ از کجا اطلاعات جمع آوری کردید؟ چه چیز باعث می شود که فکر کنید این تفسیر از این اتفاق درست است؟ چطور به آن نتیجه رسیده اید؟

همان طور که می بینید سولات چرایی به انواع مختلفی بیان می شوند.



نیازی نیست که مثل بچه ها بعد از هر ادعایی چرا پرسید. اما با بکار بردن این گونه سوالات در مکالمه ها، و انجام تحقیقات شخصی و توجه به داستانی که پشت ادعا وجود دارد، می توانید درکی عمیق تر از موضوع داشته باشید.

آقای **Dann Albright** می گوید، زمانی که روی کتابی با موضوع تاریخچه بازی های خسته کننده کار می کردم، بسیاری از این نوع سوالات را می پرسیدم. چرا مردم بازی می کنند؟ چرا بازی های خسته کننده در طول قرن ها دوام آورده است؟ چرا باید خوانندگان کتاب مراقب باشند؟ این ها سوالات ارزشمندی هستند و پاسخ های این سوالات منجر به سوال و جواب های بیشتری می شود که انتظارش را ندارید. و اینجا جایی است که بینش به وجود می آید.

۲- بخوانید

یکی از بهترین راه ها برای افزایش توانایی تفکر انتقادی، یادگیری مطالبی بیشتر راجع به مردم، اماکن، فرهنگ ها و بازه های زمانی مهم است. می توانید با سفر رفتن به سراسر دنیا، این کار را آسان کنید ولی صد البته که همه ما نمی توانیم دائم سفر کنیم اما می توانیم بسیار کتاب بخوانیم.

اگر آنلاین کتاب بخوانید، کتاب های بیشتری در اختیارتان خواهد بود. کتاب نویسنده هایی را بخوانید که ایده و نظری مخالف شما در همه زمینه ها دارند. از قبیل سیاست، الهیات، فلسفه، علم یا حتی سبک شناسی. مانند همه مردم مطالبی را بخوانید که متفکران بزرگ گفته اند.

هرچه بیشتر بخوانید، بیشتر یاد می گیرید. و یاد گرفتن رکنی اساسی در ساخت مهارت تفکر انتقادی است. خواندن کتاب هایی که بر اساس واقعیت نوشته شده اند، کمک می کند اما از خواندن کتاب های تخیلی هم غفلت نکنید. رمان، داستان های کوتاه و حتی نمایشنامه به زندگی انسان ها بینشی جدید می دهد.

هنگام مطالعه به کار گیری تفکر انتقادی را از یاد نبرید. زیرا ممکن است فردی تنها ادعای خود را روی کاغذ نوشته باشد و این بدین معنی نیست که حتما درست باشد.

۳- از انجام همزمان چند کار بپرهیزید.

تکنولوژی و فرهنگ این دوره، انجام دادن چند کار به طور همزمان را راحت کرده است. دائم به خودمان می گوییم که با انجام چند کار به طور همزمان می توانیم کار بیشتری انجام دهیم، اما علم به طور مکرر این را رد کرده است. انجام چند کار به طور همزمان تمرکزتان را به هم می ریزد و شما را از تفکر جدی روی کاری که در حال انجامش هستید، باز می دارد.

این دقیقا نقطه مقابل چیزی است که برای تفکر انتقادی لازم دارید. برای منتقد بودن، باید به طور کامل بر روی کاری که در حال انجامش هستید متمرکز شوید. برای موفقیت در خواندن، نوشتن، بحث کردن، مشاجره، مشارکت، مناظره ... باید به طور اختصاصی متمرکز شوید.



ایمیل خود را ببندید، توئیتر را ساکت کنید. iPad خود را رها کنید، پیغام های گوشی را ساکت کنید. تمامی تب های مرورگرتان را ببندید. این کار ها حواس تان را پرت می کند و مانع از تفکری عمیق می شود. اینگونه نه تنها نمی توانید انتقادی فکر کنید بلکه خود فکر کردن هم کار سختی برای تان می شود.

قبل از آنکه نظر بدهید و این ادعای ما مبنی بر توقف انجام چندکار به طور همزمان را رد کنید، اذعان داریم که این قانون استثنا هم دارد و برای همه صدق نمی کند. اما برای اکثر مردم مفید است. اگر می توانید که چند کار را به طور همزمان انجام دهید و در هر مورد نیز تفکری انتقادی داشته باشید، بسیار شایسته احترام هستید.

۴- برای مشاهده زمان بگذارید

چه زمانی که با مشکلی مواجه می شوید و به ایده ای جدید نیاز دارید و چه زمانی که مورد جدیدی می بینید که توجه تان را جلب می کند، پله آغازین این فرآیند ها، مشاهده است.

زمانی که با یک مشکل رو به رو می شوید، راه آسان این است که اجازه دهید فرضیات و تجربیات گذشته، بر تفکر شما تاثیر مستقیم بگذارد.

به جای آنکه بر دانسته هایتان اتکا کنید، زمان بیشتری برای مشاهده و رصد آن موقعیت بگذارید. ممکن است فرض کنید مسائل سطحی و انگیزه، موقعیت ها و افراد را هدایت می کنند ولی مسئله قدری پیچیده تر است. زود قضاوت کردن و نتیجه گیری بر اساس مشاهدات اولیه بسیار وسوسه کننده است اما صرف زمان بیشتری برای مشاهده، تصویر بهتری از موقعیت برایتان فراهم می کند.

این کار در دنیای مدرن بسیار سخت است، جایی که گذاشتن نظر برای پست، **unfollow** کردن هر فرد در کانال های اجتماعی تنها چند ثانیه زمان می برد. به جای آنکه سریع عکس العمل نشان دهید، از تفکر انتقادی تان بهره بگیرید و با مشاهده شروع کنید.

۵- فکر کنید

ممکن است بدیهی به نظر برسد، اما زمان گذاشتن برای اینکه کاری نکنید و فقط فکر کنید، بهترین مورد برای توانایی به اشتراک گذاری و تقویت مهارت تفکر انتقادی است. آقای **Dann Albright** می گوید زمانی که کار کردن روی کتابم را آغاز کردم، زمانی را به بازی با کاغذ و قلم اختصاص می دادم تا فقط فکر کنم. تا بتوانم بین ایده ها ارتباط برقرار کنم. با سوالات زیادی رو به رو می شدم که باید به آنها پاسخ می دادم. موضوعاتی برایم مشخص می شد که به خوانندگان ربط داشت.



انجام این کار در دنیایی که سرعت در آن حرف اول را می زند، کمی سخت است. در این زمانه دست روی دست گذاشتن و اندیشیدن، نشان دهنده این نیست که از زمان خود بهترین استفاده را می کنیم. اما این راهی است که منجر به خلق برترین ایده ها می شود. برخی آنقدر خوش شانس هستند که در حین انجام پروژه ای، یک ایده کاربردی به ذهنشان می رسد ولی برخی دیگر باید در جایی ساکت، منزوی شوند و زمان زیادی به فکر کردن اختصاص دهند.

عادت به نوشتن بهترین راه برای فکر کردن بدون حواس پرتی است. خط خطی کردن روی کاغذ فرآیند حل مسئله را تحریک می کند. زمانی که تنها هستید به فکر کردن مشغول شوید و با پیوند دادن تفکر با کاری که روزانه انجام می دهید مثل دوچرخه سواری یا پیاده روی، آن را به عادت تبدیل نمایید.

منتقدانه فکر کنید، موثر زندگی کنید

تفکر انتقادی راه حل تمام مسائل زندگی تان نیست، اما کار خوبی است که به آن عادت کنید. هر چه بیشتر برای تفکر انتقادی وقت بگذاریم، بیشتر در زمینه های نوآوری، کنترل، ارتباط و یادگیری موثر واقع خواهیم شد. و این به نفع همه است.